

Planera för mervärde

För att få ut det mesta av offentliga investeringar i stadsplanering bör vikten ligga på strategiska val och visioner. En bro eller cykelbana blir i detta ljus så mycket mer än just bara en bro och bana. Hur hänger en stad ihop med både centrum och folkströmmar och var finns det plats för privata aktörer att skapa mervärde.

Övergången från industriell till postindustriell epok har satt igång stora omstrukturingsprocesser i städer och stadsregioner världen över. Tillsammans med nödvändigheten att titta på städernas resursförbrukning och klimatanteringen står stadsplaneringen på många håll inför stora utmaningar.

Då många regioner och städer står inför liknande utmaningar bör man i processen också se utmaningen att inte omvandlingsprocesserna blir för lika. Med globaliseringen konkurrerar städer och regioner alltmer med varandra och det gäller att omvandla konkurrens till samarbete där olika platser kompletterar varandra snarare än konkurrerar.

Strategier för byomvandling

Center för Byplanlægning har i rapporten Strategier for bæredygtig byomvandelse identifierat åtta olika strategier för stadsomvandling. Barcelona har till exempel framgångsrikt valt strategin som heter Events. Bilbao följer en annan som kallas Ikonbaserad Brandningstrategi och Åbningstraekket är mycket succéfullt använt i Paris. Professor Jens Kvorning trycker på att de

mest framgångsfulla omvandlingarna har använt minst en men gärna fler av strategierna i en kombination.

Hengelo en inspirationskälla

En exempelstad i både storlek och process som kan inspirera Öresundsregionen städer mycket är Hengelo i Holland. Strategiskt har man jobbat på flera olika nivåer för lyckat resultat. Överordnande jobbade man först med byns roll i det som kallas transnationella stadstrekanten där Osnabrück och Münster också ingår. Hengelo och närliggande Enschede knöts med väg- och järnvägssatsningar även till Tyskland och fick på så sätt ett mer strategiskt läge.

På det lokala planet har det varit viktigt att hålla fast i de typiska kvalitéer som funnits i stadsarkitekturen och de förutsättningar som finns i stadsbilden som kanalerna och grönområden. Staden beslutade att återanvända de stora industrilokalerna som ligger i centrum dels för utbildning men även som mötesplatser och offentliga rum. Man har som ett annat exempel valt att satsa på ett andra centrum. Detta nya centrum skall dock inte konkurrera med det gamla och vara butiks och försäljningsdrivet utan istället fungera som ett komplement.

Sammanfattningsvis kan man säga att omstruktureringssuccé ofta kommer om man kombinerar olika satsningar. Att satsningar fördelaktigt är på flera olika nivåer, att det handlar om både övergripande och enskilda satsningar. Flera lyckade satsningar understryker också vikten att på ett engagerande sätt få medborgarna att vara delaktiga i processerna. Rapporten finns att beställa i tryckt format på hemsidan.

En av de gamla fabrikslokalerna i Hengelo som omvandlats till en mötesplats med fysisk koppling till både universitet och offentliga kaféer.

Foto: Center for Byplanlægning.

I varje nyhetsbrev presenteras någon av de deltagande parterna i projektet IBU-Öresund, där de bland annat redogör för varför de deltar i projektet och vilka förväntningar de har på projektet.

Viktigt att påverka den regionala utvecklingen

Morten Wiese är byplanläggare i Ballerup kommun. Morten är utbildad ingenjör och fram tills för fyra år sedan jobbade han i Köpenhamns amt. När amtsuppdelningen försvann valde han att jobba

Morten Wiese
Ballerup Kommune

för just Ballerup eftersom han anser att de väljer rätt strategi när det gäller planläggning för framtiden och att kommunen har många intressanta frågeställningar och utmaningar.

Varför är Ballerups kommun med i IBU-Öresund projektet?

– Tidigare fanns det en Region Plan i Danmark, detta föll bort 2007 och då gick kommunerna in i stället. Som en förortskommun så gäller det att vara med i även de större diskussionerna just därför att man bara är en av många lokaliseringmöjligheter för företag, institutioner och boende i Öresundsregionen. Tillgänglighet till de regionala transportsystem är en tungt vägande faktor. Det kan vara svårt att få engagemang i kommunerna i de större frågorna då många känner att det är de mer konkreta frågorna som är närmre och mer angelägna.

Vilka förväntningar har du på resultat av projektet?

– Politiskt har jag ännu inte sett ett stort intresse för projektet i Ballerup men vi tjänstemän kanske också skulle ha varit lite bättre på att sälja in det. Det kan ibland vara svårt att koppla t.ex. en ny förbindelse till Sverige med affärsområdestutveckling i just vår kommun. Bland annat denna koppling visar nödvändigheten att fokusera på kommunens utveckling i ett regionalt perspektiv det gör vi genom att delta i Öresundsregionala samarbeten.

Effektivare godstransporter en nyckel för framtiden

Prioriterade platser för transport och logistik och förbättrad infrastruktur till främst hamnar och Kastrup är de viktigaste nycklarna till att Öresundsregionen skall bli en internationell transportknutpunkt 2030.

En ny rapport av NIRAS, Øresundsregionen som internationalt transportknutpunkt Vision – 2030, tittar på både konkreta handlingar och en tidsaxel för när olika beslut bör tas för att förverkliga idén om att Öresundsregionen skall stå som en stark internationell knutpunkt 2030.

Helt centralt är att det finns en politisk vilja att prioritera vissa strategiska platser i hela regionen som strategiska knutpunkter för intelligent logistik, last- och omlastningszoner. Det kommer också att krävas regionala och gränsöverskridande satsningar i infrastrukturen inte minst på järnväg och hamnar i hela regionen. Detta för att kombinera transportslag och därmed effektivisera godshanteringen.

Gemensamt för de olika insatserna är att det handlar om att bättre koordinera och därmed effektivisera godstransporten genom och i regionen.

Det krävs ett mycket bättre samarbete än idag för att hela Öresundsregionen skall hänga ihop och bli homogent när det gäller godstransport.

Kastrup en viktig transporthub

En annan viktig aspekt i ekvationen är att befästa Köpenhamns flygplats som prioriterad transporthub. I framtiden bör både höghastighetståg och bättre infrastruktur till hamnar knytas direkt till flygplatsen för att detta skall realiseras.

En annan milstolpe är en fast förbindelse Helsingborg-Helsingör i kombination med ytterligare en ringväg väster om Köpenhamn för att klara kapaciteten inte minst med tanke på öppnande av Fehmarn Bält. Gränssamarbetet mellan Sverige och Danmark bör också bli mer självklart inte bara rent tekniskt utan även skattemässigt och miljöpolitiskt.

COOPs samarbete med Green Cargo är ett av de exempel som lyfts fram som förebild när det gäller att effektivisera transport av varor.

Foto: COOP

En fast förbindelse under utredning

Vid ett ministermöte i Skåne den 15 juni i år beslutade den svenska och den danska staten att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda frågan om en fast förbindelse mellan Helsingborg- Helsingör. Ministrarna ställde sig bakom följande handlingsplan: Sverige och Danmark har för avsikt att intensivifiera samarbetet för att optimera väg- och järnvägstrafiken på Öresundsbron. En tjänstemannagrupp ska undersöka behovet av och möjligheterna för en ny fast Öresunds-

förbindelse för väg och järnväg. Och slutligen beslutades det att staterna skall intensivifiera samarbetet om så kallade gröna korridorer. Arbetsgruppen som arbetar med en fast förbindelse mellan Helsingborg- Helsingör leds av Thomas Erlandson på Trafikverket och han kommenterar arbetet just nu så här: – Vi är ännu i en tidig fas av arbetet som skall vara klart i juni 2011, vad jag kan säga att är att vi har fått in underlagsmaterial ifrån IBU-Öresund som är mycket intressant.

IBU-ÖRESUND

Projektet IBU-Öresund handlar om infrastruktur- och tätortsutveckling i Öresundsregionen och verkar för att skapa fysiska förutsättningar för ökad integration och tillgänglighet i området. Projektet är ett samarbete mellan 29 olika parter, svenska och danska kommuner, regionerna samt några svenska statliga myndigheter. IBU-projektet ska pågå fram till och med 2010 och innefattar fyra olika delprojekt. Projektet har en budget på drygt 3,8 miljoner Euro, varav hälften är bidrag från den Europeiska regionala utvecklingsfonden genom Interreg IV A-programmet.

Mer information om IBU-Öresund hittar du på vår hemsida:
www.ibu-oresund.se eller på www.ibu-oresund.dk

VÄRT ATT NOTERA

IBU-Öresund slutkonferens 6 december. Projektets slutkonferens kommer att hållas på Hilton i Malmö kl 9:30 – 15:30, samma vecka som Citytunneln invigs. Ett spännande program presenteras inom kort.

Den 18-19 november genomförs en konferens om nordisk infrastruktur. För tredje året i rad hålls konferensen i Helsingborg, i år med rubriken: Infrastruktur som samhällsbyggnad. Det är ett tvådagarsprogram med seminarium och talare från hela Skandinavien. Även IBU- Öresunds rapporter och material finns med i programmet, för mer info och program se: www.nordiskinfra.se

22 november bjuder Region Skåne in till en heldag om kreativitet. Studien "Skånes kreativa kapacitet" presenteras i ett heldagsprogram om kreativitet och med utdelning av arkitekturpris och designstipendium. I Malmö på Glasklart kl 9:00-17:30. Gästade föreläsare är b.l.a. Charlotta Melander och Holländska arkitekten Francine Houben. Se program och mer information på www.skane.se/strukturbild

Regionala tillväxtnämnden i Region Skåne har beslutat att anlita OECD för att göra en territorial review för Skåne. Vilka konkurrensfördelar har Skåne jämfört med andra regioner? Finns det något område där Skåne behöver utvecklas och områden som vi inte borde satsa på? Är några av frågorna som rapporten skall ge svar på. OECD har tidigare gjort motsvarande arbete i Öresundsregionen (2003), för Köpenhamn (2009) och Stockholm (2006) samt nyligen för Sverige (2010).

ESS Max IV - TITA är ett nystartat projekt som fokuserar på mottagande av ESS och MAX IV i Lund. Fokus ligger på att stärka innovationsstrukturen, tillgängligheten och attraktiviteten i regionen för att skapa tillväxt och sysselsättning runt forskningsanläggningarna. Se hemsida: www.essmax4tita.se

Har du frågor om nyhetsbrevet eller vill göra en avanmälan, kontakta IBU-Öresunds kommunikator Sofia Bennet på e-postadressen: safia.bennet@skane.se

Ansvarig utgivare:
Charlotte Lindström, Region Skåne

IBU-Öresund

INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING – ØRESUND

